

indvandring fra Provinserne af ca. 2,000; men Resultatet bliver altsaa ialt, som nævnt, et Deficit af ca. 500. I 60erne udgjorde Overskudsindvandringen fra Provinserne ca. 2,500 aarlig, i 70erne ca. 3,500 aarlig, i 80erne ca. 7,000 aarlig, 1891 ca. 4,000, 1892 ca. 2,000.

Til Formindskelsen af Tilvæksten i Byens Befolkning svarer en formindsket Tilgang af nye Bygninger og Lejligheder. I 1892 eftersaas (før Brugen) 1320 nye Værelser og 397 nye Køkkener, tilsammen altsaa 1,717 nye Rum; hertil svarer i 1891: 4,182, i 1890: 7,622, i Midten af 80erne (1885): 10,784. — For Øjeblikket betragter man Situationen i Stockholm som økonomisk stagnerende.

(Efter Stockh. Intecknings-Garanti-Aktiebolags Månadscirkulär).

Statistik over Arbejdsløse i tyske Byer.

I en hel Del tyske Byer har man i sidste Vinter forsøgt at optage en Statistik over arbejdsløse Arbejdere. En i Socialpolit. Centralblatt, 1893, Nr. 32, indført Tabel nævner 31 saadanne Byer, i hvilke der taltes 41,615 arbejdsløse Arbejdere (efter en Kalkule ca. 7 pCt. af de paagældende Byers samtlige Arbejdere). Byerne havde tilsammen ca. 2 $\frac{1}{2}$ Million Indbyggere, og den gennemsnitlige Varighed af Arbejdsløsheden androg i de fleste Byer 9 à 11 Uger, i enkelte 13, 15 à 17 Uger, i andre til Gengæld 8, 7, 6, 5 Uger, i en endog kun 1 $\frac{3}{7}$ Uge. De største blandt disse Byer var de følgende:

	Indb. $\frac{1}{12}$ 90	Antal Arbejdsløse	Deraf gifte	Forsørgede	Arbejdsløshedens gennemsn. Varighed i Uger
Hamburg	569,000	4893	2658	10917	?
Leipzig	295,000	8608	5227	9536	14 $\frac{1}{7}$
Köln	197,000	8851	?	?	?
Nürnberg	143,000	1058	?	?	?
Stuttgart	140,000	2612	1148	2357	6 $\frac{1}{3}$
Elberfeld	126,000	1889	1102	2730	?
Barmen	116,000	1320	755	1678	?
Halle	101,000	1002	632	1710	11 $\frac{4}{5}$
Braunschweig	101,000	1403	883	2038	1 $\frac{1}{7}$
Dortmund	90,000	427	179	724	?
Mannheim	79,000	1072	512	2357	7
Kassel	72,000	965	543	1393	?
Lübeck	64,000	430	?	1088	13

De fleste øvrige Byer havde hver kun nogle faa Hundrede Arbejdsløse; dog taltes der i Wandsbeck (21,000 Indb.) 511 Arbejdsløse gennemsnitlig i 8 Uger og i Rixdorf (36,000 Indb.) endog 2,500.

For at fremskaffe denne Statistik, der jo — hvis den er nogenlunde korrekt — er af stor Betydning, have Arbejderne sat et temmeligt stort Apparat i Bevægelse (kun i nogle faa Tilfælde var det kommunale Myndigheder, som optog Statistiken); men Spørgsmaalet er nu, om Statistiken er korrekt. Privatdocent, Dr. Karl Oldenberg har i en Artikel i Socialpol. Centralbl. — et udpræget arbejdervenligt Blad — søgt at belyse dette Spørgsmaal, og det vil have sin Interesse at se lidt herpaa.

Dr. Oldenberg kommer ikke til noget gunstigt Resultat. Den hele Statistik — siger han — maa forstaaes med saamange „grana salis“, at den bliver

„forsaltet“. Har man f. Ex. talt de syge Arbejdere med, saa maa man spørge, hvad Mening der er i at tælle de mange Syge, der oppebære deres lovbestedte Sygepenge, som Arbejdsløse. Da Statistiken blev sat i Scene, blev det ogsaa fra forskellige Sider anbefalet at indføre paa Spørgeskemaet Spørgsmaalet: „Er Arbejdsløsheden foraarsaget ved Sygdom?“ Oldenberg mener dog, at Spørgsmaalet snarere skulde formuleres saaledes: „Hvorlænge var De, efter at have mistet Deres sidste Plads, fuldstændig arbejdsdygtig?“ I ethvert Fald har man, hvor man helt har set bort herfra, med Urette lagt Arbejds manglen talrige Sygeuger til Last. Ligeledes har man sandsynligvis regnet en stor Mængde Invalider og Halvinvalider med blandt de Arbejdsløse. Man har for Exempel noteret som arbejdsløse: i Mannheim Folk, der i 100 Uger ikke havde haft noget Arbejde, i Halle Folk, der i 156 Uger havde været uden Arbejde, i Brandenburg en 77aarig Olding, der i 313 Uger ikke havde arbejdet, i Lübeck en 73aarig Olding, som i 2 Aar havde været ude af Arbejde, og i Leipzig 266 Personer, der i et Aar havde været uden Arbejde. Regner man saadanne Personer med blandt de Arbejdsløse, saa maa man dog spørge: hvormange af dem var arbejdsdygtige og arbejdsvillige, og hvormange af dem var henvist til udelukkende at leve af lønnet Arbejde? Endvidere maa der tages Hensyn til det saakaldte „Saisonarbejde“. Bygningshaandværkerne pleje at motivere den høje Arbejds løn, de oppebære i Sommermaanederne, med at henvise til, at Sommerlønnen maa være saa høj, at den ogsaa kan dække den Tid i Vintermaanederne,

da Byggeriet plejer at hvile; men det er illoyalt først om Sommeren at forlange et Extratillæg, der skal lægges tilside til Vinteren, og saa bagefter uden videre at anmelde den døde Saison som „arbejdsløs“. Men det er givet, at blandt de talte „Arbejdsløse“ findes der et forholdsvis meget stort Antal af Bygningshaandværkere.

Dr. Oldenberg kender ikke nogen tysk eller preussisk officiel Statistik, der er gennemført blot tilnærmelsesvis saa sjusket („loddrig“) som denne Arbejdsløsheds-Statistik. Men dette nævner han ikke som nogen Bebrejdelse mod de Arbejdere, der have givet deres Bidrag til Statistiken: man kunde ikke vente mere af dem; de kunde ikke gøre det bedre; man man skulde da ikke have forlangt det Umulige af dem. Selv de bedst kvalificerede Arbejdere, som Handelskommis'erne for Exempel, kunde trods en intelligent og dygtig Organisation ikke levere nogen dadelfri Arbejdsløsheds-Statistik; for Arbejdernes iavere, uorganiserede Lag maatte dette da være saa meget vanskeligere.

„41,615* Arbejdsløse er for lidt. Arbejderne lod i Reglen „Tillidsmænd“ gaa fra Hus til Hus for at finde de Arbejdsløse. Men mange vægrede sig ved at udfylde Spørgeskemaet. Frygt, falsk Undseelse, Ligegyldighed holdt mange tilbage. Den Omstændighed, at det var Socialdemokraterne, der havde sat Undersøgelse i Gang, kan ogsaa have skræmmet endel. „Den herværende (leipzigiske) borgerlige Presse har gjort sit bedste for at bevæge de Arbejdsløse til ikke at udfylde Tællingskortene“, skrev „Vorwärts“ i Marts.

Men „41,615“ Arbejdsløse er ogsaa for meget. Exempler er ovenfor anført. Ogsaa kan det nævnes, at det for Undersøgelsen valgte Moment, en usædvanlig stærk Frostperiode, naturnødvendigt maatte give exceptionelt store Tal. En Masse Vagabonder og Personer, der ikke ville arbejde, ere sikkert blevne talte med blandt de Arbejdsløse. De socialdemokratiske Tillidsmænd, der have foretaget Tællingen, har maaske ikke i nogen udpræget Grad bestræbt sig for at faa Klinten udsondret fra Hveden; man havde jo fortalt dem, at Arbejdsløsheds-Statistikken kunde blive „et udmærket Agitationsmiddel!“ Hvad vilde man sige om en Statistik, som Arbejdsherrerne havde sat i Gang til Belysning af et eller andet Interesse-Spørgsmaal med det udtrykkelige Formaal at benytte Resultatet agitatorisk!

Et Par Exempler: I Mannheim taltes den 7de Decbr. 1072 Arbejdsløse; men den 7de og 8de Decbr. meldte kun 321, og senere, i de allerkoldeste, mest arbejdsfattige Uger kun 1 à 200 sig paa det kommunale Arbejdsanvisningskontor. — I Strassburg søgte Magistraten, trods foregiven stor Arbejdsløshed, forgæves 500 Mand til Snearbejde. — I Karlsruhe fortalte en Deputation af Arbejdsløse Overborgmesteren om 1300 Arbejdsløse. Paa Listen over dem blev der dog kun opført 216. En af de socialistiske Førere indrømmede, at der paa denne Liste fandtes Personer, med hvem han ingen Medfølelse kunde have, og at han havde overvurderet Arbejdsløsheden. 42 af de 216 kunde overhovedet ikke findes (sandsynligvis Gennemrejsende), 42 modtog Fattighjælp, 64 var ugifte, unge Personer, 16 var straffede som

Løsgængere, 9 var ikke fuldt arbejdsdygtige. — I Stuttgart — med et Par Tusind Arbejdsløse — fik 235 „Nothstandsarbeit“ hos Kommunen; flere Pladser tilbødes, — men ingen meldte sig.

Nogle af de Fejl, der klæbe ved den tyske Arbejdsløsheds-Statistik, kunne vel ved fremtidige Undersøgelser undgaas. Men Dr. Oldenberg tror, at de værste ikke kunne undgaas. En almindelig Statistik foretagen af Arbejderne, vil aldrig blive brugbar; kun for enkelte, snævert begrænsede Omraader ville Arbejderne kunne skaffe brugbare Tal. Langt mere kan Kommunen udrette enten ved en ligefrem Tælling eller ved omfattende Tilbud af „Nothstandsarbeit“. Den sidst nævnte Maade er den eneste sikre Vej til at faa dem, der ikke ville arbejde, udsøndrede; ganske vist vil man blandt de Arbejdsvillige i Hovedsagen kun komme til at tælle dem, der lide Nød. En anden Vej viser de tyske „Berufsgenossenschaft“ ved deres Statistik. I den opføres de Dagværk, der præsteres af Medlemmerne i disse „Berufsgenossenschaft“. Statistiken bliver saaledes en Arbejds-Statistik, — et negativt Billede af Arbejdsløsheden.
